

הג'מזונות שנכנסו באחד מימי השבוע שעבר לבניין הקסטל מעוז המפר"ל בצפון תל-אביב, הביא עימו חבילה ששולחה כאותו הבוקר מירושלים. בעוכרו בין החררים, כרי למצוא את הנמען, הוא גילה לתדהמתו שרובם ריקים מאדם ואחרים נעולים. כשפגש לבסוף פקידה מיותמת, קרא לעברה בכעס: "הלו, תגידי לי מה זה פה? המפר"ל או המפול"ז? זה יותר גרוע כאן מבית-קברות!"

אילו רצה משהו לתאר את מצבה הנוכחי של המפלגה הרתית לאומית ספק אם היה מוצא ביטוי טוב יותר מתגובתו של הנחג.

עסקנים מחפשים יורש

במשך שנים נהגו אנשי המפר"ל לומר שהם יהיו לשון-המאזניים של כל קואליציה שתקום. עתה הם מהרהרים בקול רם אם תצליח המפר"ל לעבור את אחוז החסימה בבחירות הבאות.

המשבר הנוכחי במפר"ל, כמו הקודמים, מתחיל ומסתיים במנהיג הבלתי-מעורער של התנועה: יוסף בורג, שר הפנים והדתות.

מאיר יצליח והוא יהיה מס' 1 בלמיפנה, הצעירים יחזקו את כוחו, בתנאי שהמר יוצב ראשון ברשימה לכנסת, ואחריו יבוא מאיר.

מאיר נטה להסכים לרעיון, משום שהוא ידע שהמר מוכר בציבור יותר ממנו ויכול להביא רובה יותר בוחרים. מאיר פשוט לא הבין, שראשי למיפנה לעולם לא יהיו מוכנים לוותר על הכבודה, על אחת כמה וכמה ליריבם המר וכך, באופן פראדוקסאלי, הצלחת השיחות בין מאיר והמר היא שחיסלה את סיכוייו של מאיר בלמיפנה.

אך מי שהיה אמור לשלם את מחיר קידומו של המר הוא יהודה בן-מאיר — עד לשבוע שעבר סגן שר-החוץ. היחסים בין יהודה בן-מאיר וחבולון המר מסבירים היטב את המתחולל בסיעת הצעירים, שפעם קיוותה להדיח את כל צמרת המפר"ל הקשישה ולהנהיג את הפלג הרתי הלאומני.

נאור, שאפתן והגון

בן-מאיר והמר הלכו בדרך פוליטית משותפת זמן רב.

התוכנית הסודית

ששל בורג

בן-מאיר, שהשנה יחוג את יום הולדתו ה-45, הוא יליד ארצות-הברית, בעל הסמכה לרב ותואר דוקטור לפסיכותרפיה. הוא שימש מרצה בכיר באוניברסיטת בריאלין בחוג לפסיכולוגיה, ומתגורר בבית רחבי-מידות בסביון. הוא נשוי ואב לארבעה. כניסתו לכנסת התאפשרה כאשר נפטר אביו, מאיר רוזנברג, שהיה ח"כ המפר"ל.

המר, שיחוג השנה את יום-הולדתו ה-48, הוא יליד הארץ, מורה במקיצינו, נשוי ואב לארבעה, מתגורר ברירה צנועה בבני-ברק.

המר משמש זו הקאדנציה השניה כשר-החינוך ומצליח באופן שקט ואלגנטי להעמיק את החינוך התורני על חשבון החינוך החילוני. באותו אופן הוא בנה את הגיבוי הציבורי והתיקשרותי להפיכתו כבוא העת למונהיג המפר"ל.

המר, כשר-החינוך והתכרות, מופקד בין השאר על רשות-השידור. אויביו טוענים שהוא נהנה מיחסי-ציבור טובים בעיתונות, מפני שהוא יכול לחלק כיבורים באמצע-התיקשרות הממלכתיים למי שמדברים בשיבוש בעיתונות. להמר חשוב מאוד מה ייאמר עליו ביומני-החדשות ברדיו וכמהדורות מבט בטלוויזיה. יריביו טוענים שהוא מבקש לדעת מראש כל מידע שאמור להיות משודר, אשר קשור בו, במישרו, או במיפלגה. לא אחת הוא דורש, בדרך-כלל ללא הצלחה — לברר מהם המקורות של המידע המתפרסם נגדו.

למרות כל זאת, הוא מצטייר בציבור כנאור, שאפתן והגון. יתכן שמסיבה זו, כאשר נפגש בן-נתן איתו ועם בן-מאיר, בתחילת שנת 1983, לסדרת שיחות מקיפה, הוא אמר להמר בפירושי, שמקומו כמס' 2 מובטח והמאבק על המקום הראשון של הרשימה לכנסת פתוח. בן-נתן לא היה אומר זאת ללא ידיעתו ואישורו של בורג.

אך התנאי היה שהצעירים יציבו במקום השני ברשימתם, שהוא גם ריאלי ברשימה לכנסת, מועמד ספרדי. אז היה נדחק בן-מאיר למקום לא ריאלי, אחרי העשירי.

מושבים, קיבוצים ונשים

בן-מאיר אומנם ישב במישר-החוז, אך שלא כמקובל, למרות

כבר הכריז בעבר, בפומבי, שהוא לא יבנה את ביתו בגדה המערבית.

מזה שנתיים וחצי מכין בורג את סלומון להיות מנהיג התנועה. כמנכ"ל מישרי-הדתות צובר היורש המיועד עוצמה בתוך המיפלגה. הוא-הוא האיש שעליו חשב בורג, כשהעלה את הרעיון שירשו ישמש תקופת-מה, תחת עינו הפקוחה, בתפקיד שר-הפנים והדתות. יתרון נוסף יש לסלומון על מאיר: הוא מקובל על חוגים רחבים בתנועה, למשל על המיזרחיים של המפר"ל, שלמרו בישיבה שלו. הוא גם יריד אישי של ראשי תמ"י מחד גיסא ומנהיגי התחיה וגושי-אומנים מאידך גיסא.

מרוע נכשלו מאיר ואנשיו? יש תשובה נוספת, והיא טמונה במהלך לא-זהיר שעשו הקושרים לפני שנפגשו עם בורג. מאיר וחבולון המר, ראש סיעת הצעירים, נועדו זה עם זה באופן אינטנסיבי, לפני ששרי-החינוך והתכרות לקה בהתקף-לב ואיפשו. השניים סיכמו, שאם מהלכו של

נכח בן-נתן, אך הוא ידע על קיומה ונתן לה את בירכתו. המתכנסים גינו בכל תוקף את תוכנית קופלוביץ.

"היום הם רוצים לפגוע בבן-נתן, כאשר הוא יהיה חלש, לא תהיה להם בעיה להדיח את בורג," אמר בכעס אחד המשתתפים המרכזיים. המסר היה ברור: בורג לא יתן את ידו למהלך שיפגע במי שהוא מיעד להיות יורשו. האיש של בורג הוא הרב סלומון. מיהו משה סלומון?

אחרי הבחירות לכנסת ניהל בורג מאבק עקשני להרחת המנכ"ל הקודם של מישרי-הדתות גדליהו שרייבר. הוא הביא במקומו איש שמעטים מחוץ למפר"ל הכירו.

סלומון הוא בן 48, יליד הארץ, נשוי ואב לשיבעה. הוא מתגורר בכפר אברהם, הנמצאת סמוך לפתח-תיקוה. הוא איש-הוראה, ראשי-שיבה (ישיבה טכנולוגית), והתגורר בעבר בנתיבות. הוא מאמין בחזון ארץ-יישאל השלמה, אך אינו סבור שהדבר ריאלי. סלומון

האיש של קופלוביץ' היה יצחק מאיר, חבר הנהלת הסוכנות, לשעבר קונסול בקנדה, איש משכיל ובעל הופעה חיצונית נאה ביותר. מיגרעותיו הן זמניות בעיקרן. הוא אינו מוכר בכל פילגי המיפלגה או מקובל עליהם, והוא אינו נהנה מתמיכתו של בן-נתן.

א"י שלמה, ובלתי-ריאלית

לפני שלושה שבועות התכנסו שישה פעילים מרכזיים של למיפנה, ביניהם קופלוביץ' ומאיר, והחליטו לדרוש מבורג קיצוץ נרחב בסמכויותיו של רפאל בן-נתן, כשלב הראשון במאבק על הכתרת היורש. אחר-כך הם נפגשו עם בורג והשמיעו באוזניו את דרישתם. בורג, כהרגלו, רצה את תשובתו למועד אחר, ובינתיים איפשר לאנשיו להתארגן. ביום החמישי שעבר התכנסה צמרת למיפנה בביתו של הרב משה סלומון, מנכ"ל מישרי-הדתות, בפגישה לא

השנה יחגוג בורג את יום הולדתו ה-75. מזה כמה שנים הוא "מאיים" לפרוש מהחיים הפוליטיים. לא משום גילו המופלג או מצב בריאותו. נהפוך הוא. בורג פעיל ביותר, מלא מרץ וחיוניות, ומתפקד טוב יותר מפוליטיקאים צעירים ממנו.

אם כך, מדוע הוא רוצה ללכת הביתה? התשובה נעוצה במישפחתו: אשתו, ריבקה, מפצירה בו שיקדיש את ימיו לבית ולילדים. בורג עצמו, שהוא פעיל-ציבור מגיל צעיר, רוצה להקדיש זמן לכתיבה, לספורים בעולם ולנכדיו. בעיניו של בורג היתה העיתותי לפרישה.

הפרישה עתה אינה רצויה לו. הוא אינו רוצה שברף האחרון בביוגרפיה שלו יצויין שעבר פרישתו ירדה המפר"ל מ-12 מנדטים לשישה, כפי שקרה בבחירות האחרונות לכנסת. לכן הוא גם רצה בעדיניות את ההצעה להיות מועמד הקואליציה למישרת נשיא-המדינה. הוא לא רצה להפיק את המפר"ל.

מאידך גיסא, רוצה בורג להכשיר יורש. לקדם אותו, להיות עור כנגדו ולהבטיח שהוא יהיה המנהיג המקובל על כל פילגי המפר"ל. בורג היה רוצה שירשו ישמש תקופת-מה כשר הפנים והדתות תחת הדירכתו, כדי שיצבור ניסיון. לכן היה ברור — כפי שבורג אף טען להסביר לאנשיו — שאם יוקדמו הבחירות הוא ייאר בתפקידו. לעומת זאת, אין הוא רוצה להתייצב בראש המפר"ל בבחירות אם ייערכו במועדן החוקי, ב-1985.

בורג שולט ללא עוררין בסיעתו, סיעת למיפנה, שהיא המרכיב החזק והמגובש במפר"ל. אנשיו נמנעו במשך שנים מלהכשיר יורש לבורג, גם למיקרה של אסון. אך רמזיו של בורג בשנים האחרונות עוררו את ראשי למיפנה לחפש יורש פוטנציאלי לסיעה ולמפר"ל.

היה ברור באופן כמעט טיבעי, שהארם שעליו יוטל לחפש יורש לבורג יהיה האיש החזק של מנגנון המיפלגה, רפאל בן-נתן. שהוא גם מנכ"ל הפועל-המיוזרה.

בן-נתן הוא איש שאינו אהוב בקסטל, וגם אם בשנים האחרונות לא חלה נסיגה בכוחו, הרי שמעמדו בבניין נפגע. מסיבה זו העז גיזבר המיפלגה, אהרון קופלוביץ', להציע את יורשו של בורג ולהעמיד את למיפנה והמפר"ל לפני עוברה מוגמרת.

להמליך את משה סלומון כיוורש שלו